

Obsah

Úvod.....	7
1 Význam smrti v životě člověka.....	9
2 Smrt a osamělost.....	13
2.1 Existenciální osamělost.....	14
3 Vzájemné propojení života a smrti	17
3.1 Probouzející zkušenost	18
3.2 Smrt – pozitivní příspěvek k životu	19
4 Strach ze smrti.....	23
4.1 Primární zdroj úzkosti	24
4.2 Výzkum strachu ze smrti	25
5 Smrt a psychopatologie	27
5.1 Psychopathologické paradigma a dvě základní obrany proti smrti	28
5.1.1 Výlučnost.....	29
5.1.2 Absolutní zachránce.....	29
6 Smrt a psychoterapie	31
6.1 Smrt jako mezní situace v životě	31
6.2 Terapeut a jeho vlastní postoje ke smrti	32
7 Pojetí smrti v ontogenezi	33
7.1 Pojetí smrti u dětí	34
7.2 Psychoanalytické pojetí.....	34
7.3 Kognitivní pojetí	34
7.4 Faktory ovlivňující vývoj konceptu smrti.....	37
7.4.1 Věk.....	37
7.4.2 Kognitivní zralost.....	37
7.4.3 Zkušenost se smrtí	37
7.4.4 Religiozita.....	38
7.4.5 Komunikace v rodině.....	38
8 Existenciální pojetí smrti.....	39
8.1 Téma smrti u dětí v kontextu existenciální analýzy	39
8.2 Stadia poznání.....	42
8.3 Dvě základní obrany proti smrti.....	43
9 Umírání a smrt v historické perspektivě.....	45
9.1 Umírání a smrt v minulosti a současnosti.....	45
9.2 Přechodové rituály a jejich vztah ke smrti a umírání	48
9.2.1 Fáze přechodových rituálů	49

10	Paliativní péče	51
10.1	Definice paliativní medicíny	52
11	Psychické vyrovávání se s terminálním onemocněním	55
11.1	Emocionální stav umírajícího pacienta	58
11.1.1	Obavy a strach	58
11.1.2	Pocity viny	59
11.1.3	Pocity bolesti	59
11.1.4	Pocity zlosti	59
12	Členění procesu umírání	61
12.1	Pre finem	61
12.2	In finem	62
12.3	Post finem	65
13	Ztráta blízkého člověka	67
13.1	Rozhovor s pozůstalými	67
13.2	Truchlení, zármutek a žal	69
13.3	Vztahová ztráta a proces truchlení	70
13.4	Komplikované truchlení a jeho rizikové faktory	72
13.5	Diagnostika komplikovaného truchlení	73
13.6	Rizikové faktory komplikovaného truchlení	74
13.7	Krizová intervence u pozůstalých	74
13.8	Doporučené zásady	74
14	Hospic	77
14.1	Tři formy hospicové péče	78
14.2	Kritéria poskytnutí lůžkové hospicové péče	81
15	Léčebny dlouhodobě nemocných	83
15.1	Charakteristika péče v LDN	83
16	Paliativní péče – jakožto zátěžová situace	85
16.1	Zdroje emočních problémů a zátěže zdravotníků	85
16.2	Burnout syndrom	87
16.3	Popis jednotlivých příznaků syndromu vyhoření	88
16.3.1	Na úrovni psychické	88
16.3.2	Na úrovni fyzické	89
16.3.3	Na úrovni sociálních vztahů	89
16.4	Přehled profesí s rizikem vzniku syndromu vyhaslosti	90
16.5	Diferenciální diagnóza syndromu vyhoření	90
16.6	Stadia vyhaslosti	92
16.7	Rizikové a protektivní faktory ve vztahu k vyhaslosti	92
16.7.1	Rizikové faktory vyhaslosti	93
16.7.2	Protektivní faktory ve vztahu k vyhaslosti	93
16.8	Možnosti prevence syndromu vyhoření	94
16.9	Předpoklady pro práci v oblasti paliativní medicíny	95

17 Eutanazie.....	97
17.1 Pojmy užívané v současné diskuzi.....	97
17.2 Pojmová nejasnost	98
17.3 Nezahájení či ustoupení od léčby	99
17.4 Možnosti lékaře.....	100
17.5 Současná situace ve světě.....	101
17.6 Marná léčba	101
18 Zkušenost blízkosti smrti – Near death experience	103
18.1 Historie problému.....	104
18.1.1 Albert Heim	104
18.1.2 Výzkum Davida Rosena	105
18.1.3 Russell Noyes	105
18.1.4 Carl Gustav Jung.....	106
18.1.5 Výzkum Raymonda Moodyho	106
18.2 Výčet základních intrapsychických fenoménů jevu NDE	106
18.3 Rámec jevu NDE.....	107
18.4 Bližší charakteristika čtyř základních intrapsychických fenoménů jevu NDE.....	108
18.4.1 Opuštění vlastního těla.....	108
18.4.2 Fenomén světla	109
18.4.3 Panoramatický přehled dosavadního života.....	110
18.4.4 Vliv zážitku NDE na další život.....	111
18.5 NDE u malých dětí	113
18.6 Nepřijemné zkušenosti	113
18.7 Koncepce vysvětlující jev NDE	114
18.8 Závěrečné zamýšlení	115
Seznam použité literatury.....	117
Jmenný rejstřík.....	125
Věcný rejstřík	129
Souhrn	131
Summary	133